

Jaarrapportage 2017

Programma Gezonde School

Versie: 1.3

Auteurs	Sovianne ter Borg, Francy Vennemann, Ivon Milder
Betreft	Jaarrapportage programma Gezonde School 2017
Contact	info@gezondeschool.nl
Datum	juni 2018

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Samenvatting	4
1. Inleiding	6
1.1 Het programma Gezonde School 2017-2020	6
1.2 Werkwijze Jaarrapportage Gezonde School 2017	9
1.3 Leeswijzer	10
2. Gezonde School-projecten	11
2.1 Onderhoud en doorontwikkeling Gezonde School-aanpak	11
2.2 Ondersteuningsaanbod	12
2.3 Het vignet Gezonde School	13
2.4 Deskundigheidsbevordering	16
2.5 Digitale ondersteuning	17
2.6 Communicatie	19
2.7 Samenhang en aansturing	20
2.8 Monitoring en evaluatie	22
Literatuur	24
Bijlage 1. Organisatie van het programma Gezonde School en betrokken partijen	25

Afkortingen

- CGL = Centrum Gezond Leven
- CMS = content management systeem
- EZ = Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
- JOGG = Jongeren op Gezond Gewicht
- KVLO = Koninklijke Vereniging voor Lichamelijke Opvoeding
- LOTi = Landelijke Overleg Thema-instituten
- mbo = middelbaar beroepsonderwijs
- OCW = Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
- pabo = pedagogische academie voor het basisonderwijs
- po = primair onderwijs
- SCP = Sociaal en Cultureel Planbureau
- SES = sociaal-economische status
- SHE = Schools for Health in Europe
- so = speciaal onderwijs
- SZW = Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
- vmbo = voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs
- vo = voortgezet onderwijs
- vso = voortgezet speciaal onderwijs
- VWS = Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Samenvatting

Binnen het programma Gezonde School streven de PO-raad, VO-raad en MBO Raad, het RIVM en GGD GHOR Nederland ernaar dat een gezond leefstijl in het DNA van elke school zit. Met de Gezonde School-aanpak kunnen scholen structureel, integraal en planmatig werken aan een gezonde leefstijl. Sinds 2017 wordt gewerkt van uit één gezamenlijk programmaplan, Gezonde School 2017-2020.

Binnen het programma zijn er zeven projecten: Onderhoud en doorontwikkeling Gezonde School-aanpak, Ondersteuningsaanbod, het vignet Gezonde School, Deskundigheidsbevordering, Digitale ondersteuning, Communicatie en Monitoring en evaluatie. Daarnaast is er een onderdeel 'Samenhang en aansturing'. Deze rapportage geeft inzicht in de voortgang van het programma, gerelateerd aan de doelstellingen van het Gezonde School programma. Hiertoe zijn per project onderdeel indicatoren vastgesteld waarop gemonitord is.

In 2017 zijn mooie resultaten behaald die bijdragen aan de missie van Gezonde School: een gezonde leefstijl in het DNA van elke school. Er zijn verschillende activiteiten uitgevoerd om ervoor te zorgen dat de Gezonde School-aanpak gebaseerd is op actuele kennis en aansluit bij de behoeften van de praktijk. Voorbeelden van activiteiten zijn de doorontwikkeling van de Gezonde School-aanpak, literatuuronderzoek en aansluiting met de praktijk door middel van het opzetten van een scholenpanel en bijeenkomsten ouderbetrokkenheid.

In 2017 zijn er in totaal 745 scholen ondersteund vanuit het Ondersteuningsaanbod Gezonde School, waarvan 482 po, 186 vo en 77 mbo scholen. Bij de toekenning is voorrang gegeven aan scholen die onder de prioritaire doelgroepen vallen, waarbij alle scholen uit de prioritaire doelgroepen ondersteuning toegekend hebben gekregen. In totaal was 55% van de ondersteunde scholen afkomstig uit de prioritaire doelgroepen.

Scholen die willen laten zien dat zij uitblinken op het gebied van een gezonde leefstijl, kunnen het vignet Gezonde School aanvragen. Eind 2017 zijn er 1289 scholen met een vignet Gezonde School, die gezamenlijk 1671 themacertificaten hebben behaald. In 2017 is het aantal scholen met een vignet Gezonde School binnen het po gegroeid met 178, binnen het vo met 38 en binnen het mbo met 8. De meeste certificaten zijn behaald op de thema's Bewegen en sport, Voeding en Welbevinden. De commissie meetlat heeft basisvoorwaarden voor po, vo en mbo geactualiseerd. Daarnaast is er een concept meetlat vo ontwikkeld.

Scholen die ondersteuning ontvangen uit het ondersteuningsaanbod Gezonde School zijn verplicht een Gezonde School-coördinator binnen de school te benoemen. Hij of zij krijgt een training aangeboden. Er zijn in 2017 22 Gezonde School-coördinator trainingen aangeboden voor po, 7 trainingen voor vo en 1 training voor mbo. In totaal heeft 82% van de scholen die Gezonde School-ondersteuning ontvangt in 2017 een Gezonde School-coördinator training gevolgd. In 2018 worden scholingen georganiseerd voor de overige 18%, het totale bereik van de scholing zal in 2018 duidelijk worden. Voor de Gezonde School-

adviseurs zijn twee basistrainingen en drie masterclasses gegeven. Verder zijn er vier workshops georganiseerd op bijeenkomsten van Lerende Netwerken Sport en Bewegen in de Buurt.

De Gezonde School-aanpak is voor elke school beschikbaar via de website Gezondeschool.nl. De website voor onderwijsprofessionals trok gemiddeld 7.650 bezoekers per maand, 1930 unieke bezoekers per week. Het aantal bezoekers van Gezondeschool.nl bleef stabiel ten opzichte van 2016. Het beoogde aantal unieke bezoekers van 2750 per week is nog niet behaald. Op piekmomenten zoals de aanvraagperiode van het ondersteuningsaanbod zat het aantal bezoeker ruim boven dit beoogde aantal. Gezonde School heeft bijna 700 volgers op Facebook. Op Twitter zijn er ruim 6000 volgers. De inhoud van Gezondeschool.nl is geactualiseerd.

Zowel online als offline wordt het programma Gezonde School onder de aandacht gebracht bij scholen. Dit gebeurt via onder meer nieuwsbrieven, beurzen, artikelen en brochures. De communicatie binnen het programma Gezonde School is versterkt door de werkgroep en het communicatiehandboek en het merkbeleid zijn in ontwikkeling. Om meer resultaat te bereiken in de samenwerking met partners is een stakeholder-analyse gedaan. Dat deze activiteiten hebben bijgedragen aan de bekendheid en waardering van Gezonde School blijkt onder meer uit het grote aantal aanvragen voor het ondersteuningsaanbod en het vignet.

Met alle stakeholders die benoemd zijn in de doelstellingen is er afstemming geweest om de samenwerking te versterken. Er zijn stappen gezet om Gezonde School op te nemen in het curriculum van lerarenopleidingen en in het Leerplankader. In 2017 is er een gezamenlijk plan uitgewerkt voor het optimaliseren van de samenwerking met de LOTi partners. Met verschillende aanpalende programma's zoals 'De gezonde generatie' van de Samenwerkende Gezondheidsfondsen, Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG) en Jong leren Eten is afstemming en wordt nauw samengewerkt. Met NL 2025 wordt samen vorm gegeven aan regiobijeenkomsten. Met wethouders, lokale partijen en GGD-en wordt invulling gegeven aan de preventie van overgewicht. Met het programma Gezonde Kinderopvang is een plan van aanpak opgesteld voor de verbinding van beide programma's op inhoud en gericht op een doorlopende lijn/continuïteit.

In het Regeerakkoord is aangegeven dat er een Preventie-akkoord wordt afgesloten. Hierin wordt school benoemd als een van de belangrijke settings voor preventie. In 2018 zal hier vanuit Gezonde School actief invulling aan worden gegeven.

De activiteiten van het programma Gezonde School worden zorgvuldig gemonitord aan de hand van het ontwikkelde Gezonde School-monitoringmodel. De indicatoren voor het meten van de voortgang op de Gezonde School-pijlers, voor scholen in het ondersteuningsaanbod, worden nog ontwikkeld.

Deze jaarrapportage beschrijft de in 2017 behaalde resultaten in relatie tot de doelstellingen. De resultaten per indicator zijn beschikbaar als appendix. In overleg met de projectleiders zijn aanbevelingen opgesteld en voorgelegd aan de Stuurgroep Gezonde School.

1. Inleiding

School is, naast de thuissituatie, bij uitstek de omgeving waar een gezonde leefstijl al vanaf jonge leeftijd gestimuleerd kan worden. Er zijn dan ook veel initiatieven op het gebied van gezondheidsbevordering in het onderwijs. Een aantal jaar geleden bleek dat het aanbod voor scholen versnipperd was. Ook groeide het besef dat voor effectieve gezondheidsbevordering een integrale aanpak nodig is. Om hier verbetering in te brengen, zijn de afgelopen jaren vanuit de ministeries VWS en OCW programma's opgestart. Zo liep van 2012 tot 2016 liep de Onderwijsagenda Sport, Bewegen en Gezonde Leefstijl. In dit programma werd door de PO-raad, VO-raad en MBO raad samengewerkt om schoolbesturen en directies te stimuleren om, volgens een integrale aanpak, te werken aan Gezondheidsbevordering op school. Voor expertise op het gebied van gezondheidsbevordering, werd samengewerkt met het Centrum Gezond Leven (CGL) van het RIVM en GGD GHOR Nederland. Ook vanuit deze instituten liepen programma's voor de schoolsetting zoals #Jeugdimpuls en vignet Gezonde School. In 2016 is vanuit VWS, OCW, EZ en SZW aan de PO-raad, VO-raad en MBO raad, GGD GHOR Nederland en RIVM/CGL gevraagd om een plan op te stellen voor voortzetting van de samenwerking in een nieuw programma Gezonde School. Dit resulteerde eind 2016 in de publicatie van het programma Gezonde School 2017-2020 [1].

1.1 Het programma Gezonde School 2017-2020

Het landelijke programma Gezonde school is een samenwerking tussen de PO-raad, VO-raad en MBO Raad, GGD GHOR Nederland en, RIVM CGL.

Binnen het programma zijn er zeven projecten met een projectleider bij een van de deelnemende instituten: Onderhoud en doorontwikkeling Gezonde School-aanpak, Ondersteuningsaanbod, Digitale ondersteuning, Deskundigheidsbevordering, Het vignet Gezonde School, Communicatie en Monitoring en evaluatie. Daarnaast is er een onderdeel 'Samenhang en aansturing' dat wordt geleid door de programmaleider. De basis van het programma is om te stimuleren dat scholen volgens een integrale aanpak werken aan gezondheidsbevordering op school: de Gezonde School-aanpak.

De Gezonde School-aanpak

De Gezonde School-aanpak is een werkwijze waarbij scholen integraal, structureel en planmatig werken aan gezondheidsbevordering op school.

- Integraal staat voor het werken aan de vier pijlers van Gezonde School:
 1. Gezondheidseducatie: in de lessen is er structurele aandacht voor gezondheid. Bijvoorbeeld door op een thema een lespakket of specifieke lessen op een thema uit te voeren.
 2. Fysieke en sociale omgeving: gezond gedrag stimuleren door aanpassingen in de fysieke en sociale omgeving. Denk hierbij aan een beweegvriendelijk of 'groen' schoolplein of een Gezonde Schoolkantine en aan het betrekken van ouders bij Gezonde School.

3. Signaleren: gezondheidsproblemen worden gesignaleerd. Bijvoorbeeld door gebruik te maken van een volgsysteem voor het bewegingsonderwijs of de sociaal emotionele ontwikkeling
4. Beleid: alle maatregelen voor de gezondheid van leerlingen/studenten en medewerkers zijn vastgelegd in het schoolbeleid.
 - Structureel houdt in dat aandacht voor de gezondheid en een gezonde leefstijl van leerlingen en een gezonde schoolomgeving een gewoonte wordt en Gezonde school wordt geborgd in het gezondheidsbeleid, curriculum en jaarprogramma van de school.
 - Planmatig betekent dat de implementatie wordt uitgevoerd volgens een stappenplan: voorbereiden, uitvoeren en evalueren.

Gezonde School thema's

Binnen de Gezonde School-aanpak bepalen scholen zelf aan welk(e) gezondheidsthema('s) zij aandacht besteden. Binnen het programma is een aantal thema's benoemd waar specifiek aandacht aan wordt besteed (zie tabel 1). Voor deze thema's is er bijvoorbeeld informatie op Gezondschool.nl [2], en er wordt aandacht besteed in de Deskundigheidsbevordering en Communicatie. Voor de meeste van deze thema's kunnen scholen ook een (themacertificaat van) het vignet Gezonde School behalen. Vanuit de onderwijssectoren zijn thema's benoemd waar in het programma extra aandacht naar uit gaat (sectorspecifieke doelen).

Tabel 1: Gezondheidsthema's binnen het programma Gezonde School.

po	vo	mbo
Voeding*#	Voeding*#	Voeding*#
Bewegen en sport**	Bewegen en sport**	Bewegen en sport*
Roken en alcohol*#	Roken, alcohol- en drugspreventie*#	Roken, alcohol- en drugspreventie*‡
Welbevinden*	Welbevinden*#	Welbevinden*
Relaties en seksualiteit*	Relaties en seksualiteit*	Relaties en seksualiteit*
Fysieke veiligheid*	Fysieke veiligheid	Fysieke veiligheid
Milieu en natuur*	Binnenmilieu	Binnenmilieu
Mediawijsheid	Mediawijsheid	Mediawijsheid

*Thema's waarvoor een themacertificaat van het vignet Gezonde School kan worden behaald.

#Thema's waarvoor sectorspecifieke doelen zijn benoemd.

‡Gedurende het grootste deel van 2017 was bij dit thema ook preventie van gehoorschade opgenomen.

Samenwerking thema-instituten en Samenwerkende Gezondheidsfondsen

Onder de vlag van Gezonde School werken diverse organisaties samen die actief zijn op het snijvlak van onderwijs en gezondheidsbevordering (zie bijlage 1). Hierbij is er een bijzonder rol weggelegd voor de thema-instituten, verenigd in het Landelijk Overleg Thema-instituten (LOTi) en de Samenwerkende Gezondheidsfondsen (SGF). Vanuit het programma zijn uren gealloceerd voor de inzet van de expertise van het LOTi. LOTi draagt zelf ook indirect eigen middelen bij aan Gezonde School: ze hebben zelf doelstellingen, die bijdragen aan Gezonde School, zoals het geven van deskundigheidsbevordering. Door de experts van de LOTi wordt o.a. bijgedragen aan de doorontwikkeling van de Gezonde School-aanpak,

digitale ondersteuning en communicatie en de trainingen voor Gezonde School-coördinatoren en -adviseurs.

De Samenwerkende Gezondheidsfondsen (SGF) ondersteunen de missie van het programma Gezonde School en zoekt bij eventuele activiteiten met en voor scholen aansluiting bij het programma.

De LOTi en de SGF zijn vertegenwoordigd in de Stuurgroep Gezonde School.

Samenhang tussen lokale en landelijke activiteiten Gezonde School

Scholen kunnen vanuit het programma Gezonde School ondersteuning krijgen, maar ook lokaal zijn diverse partijen actief die scholen hierin kunnen ondersteunen. Het programma Gezonde School richt zich op het versterken van de lokale infrastructuur op het gebied van Gezonde School.

De Gezonde School-adviseurs van de GGDen vervullen een sleutelrol in verschillende onderdelen van het programma Gezonde School. Dit komt bijvoorbeeld tot uiting door het voor scholen in het ondersteuningsaanbod mogelijk te maken om advies op maat te ontvangen van de Gezonde School-adviseur. Vanuit Deskundigheidsbevordering worden, in samenwerking met de thema-instituten, trainingen voor Gezonde School-adviseurs aangeboden. Ook worden netwerkbijeenkomsten georganiseerd voor het uitwisselen van kennis en ervaring. Deze bijeenkomsten richten zich o.a. op de samenwerking met organisaties die lokaal op Gezonde School actief zijn, zoals JOGG adviseurs en Buurtsportcoaches. Ook zijn Gezonde School-adviseurs nauw betrokken bij de doorontwikkeling van de Gezonde School-aanpak.

Samenhang met aanpalende programma's

Vanuit het programma wordt actief samengewerkt met andere programma's en projecten op het snijvlak van onderwijs en gezondheidsbevordering (zie bijlage 1 en paragraaf 2.7).

Prioritaire doelgroepen

Het programma Gezonde School richt zich op alle leerlingen in het onderwijs. Er gaat speciale aandacht uit naar scholen met kinderen en jongeren die meer dan anderen het risico lopen op het ontwikkelen van een ongezonde leefstijl. In het programma zijn hiervoor de volgende prioritaire doelgroepen gedefinieerd: voor po: speciaal basis- en speciaal voortgezet onderwijs, po scholen in wijken met een lage sociaaleconomische status (SES, in onderste 40% SCP statusscores [3]); voor vo: vmbo-basis en kader leerweg; voor mbo: entree-opleidingen en niveau 2.

Missie Gezonde School

Voor het programma is de volgende missie geformuleerd:

Een gezonde leefstijl is opgenomen in het DNA van elke school.

Van 2017 tot en met 2020 worden via het programma Gezonde School scholen ondersteund die een actieve bijdrage willen leveren aan de gezondheid van hun leerlingen. Het programma streeft ernaar dat Gezonde Scholen zo bijdragen aan méér gezondheidswinst, minder gezondheidsverschillen en betere onderwijsprestaties.

1.2 Werkwijze Jaarrapportage Gezonde School 2017

Doelstelling

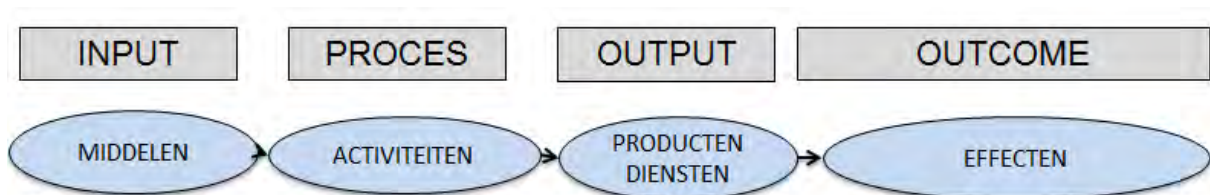
Het project monitoring en evaluatie heeft als doel inzicht te geven in de voortgang van het Gezonde School-programma. Deze informatie wordt gebruikt voor de verantwoording naar de opdrachtgevers (VWS, OCW, EZ en SZW). Ook wordt de kwaliteit van de activiteiten uit het programma gemeten, zodat hierop bijgestuurd kan worden. Jaarlijks wordt door de Stuurgroep gereflecteerd op de keuzes die bij het opstellen van het programma zijn gemaakt.

Gezonde School monitoringsmodel

In het programmaplan Gezonde School 2017-2020 zijn voor elk project doelstellingen opgenomen. Om meer inzicht te krijgen in de samenhang van activiteiten en de manier waarop deze bijdragen aan de doelstellingen van het programma is een Gezonde School-monitoringsmodel ontwikkeld. Dit figuur geeft weer hoe de projectdoelen bijdragen aan de strategische doelen en de missie van het programma. Het monitoringsmodel per project is beschikbaar als appendix.

Afbakening

Als kader voor de monitoring is een logisch model gebruikt (figuur 1). Onder input worden de middelen verstaan die nodig zijn voor het opstarten en uitvoeren van een proces. Proces heeft betrekking op de activiteiten en handelingen die worden uitgevoerd om bepaalde prestaties te halen. Output verwijst naar de producten of diensten die het rechtstreekse gevolg zijn van een activiteit. Het effect van de geleverde prestaties is de outcome.

Figuur 1 Algemeen model gebruikt voor monitoring (logisch model)

Deze rapportage beperkt zicht tot de resultaten van de proces- en output indicatoren; met een beschrijving van de uitgevoerde activiteiten en opgeleverde producten/diensten. Hieronder valt ook het bereik en de tevredenheid van doelgroepen met de processen en producten van het programma. Waar mogelijk wordt het bereik apart gerapporteerd voor de prioritaire doelgroepen en indien relevant worden de resultaten ook opgesplitst naar Gezonde School-thema.

De input en outcome indicatoren maken geen onderdeel uit van deze jaarrapportage. Voor de input indicatoren, een beschrijving van de beschikbare middelen, verwijzen we naar de begroting in het Gezonde School-Programma 2017-2020 en voor de besteding van de middelen in 2017 naar het financieel jaaroverzicht Gezonde School 2017.

Het monitoren van de outcome van het programma Gezonde School op leerlingniveau (gezondheid, leefstijlgedrag, schoolprestaties en/of schooluitval) maakt geen deel uit van de monitoring van het programma. Binnen het 'Effectonderzoek Gezonde School-aanpak' dat door ZonMW zal worden gefinancierd, maakt het evalueren van de effecten op leerlingniveau deel uit van de onderzoeksvragen. Dit onderzoek zal zich richten op de Gezonde School-aanpak. RIVM is betrokken geweest bij de afbakening/kaders van het effectonderzoek.

Op basis van de informatie over de indicatoren en de status t.o.v. de doelstellingen heeft er overleg plaats gevonden met de projectleiders van Gezonde School. Dit heeft geleid tot aanbevelingen die zijn voorgelegd aan de Stuurgroep Gezonde School.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 worden de projecten, inclusief het onderdeel Samenhang en aansturing, één voor één besproken. Per paragraaf is er een korte beschrijving van het project, gevolgd door de projectdoelstellingen in het Gezonde School-programma 2017-2020 [1]. De in 2017 behaalde resultaten worden op hoofdlijnen beschreven en vervolgens afgezet tegen de doelstellingen. Een overzicht van het monitoringsmodel en alle gemonitorde indicatoren en de bijbehorende resultaten van 2017 is beschikbaar als appendix.

2. Gezonde School-projecten

Per project worden de projectdoelen beschreven zoals opgenomen in het programma Gezonde School 2017-2020 [1], gevolgd door de voortgang in 2017.

2.1 Onderhoud en doorontwikkeling Gezonde School-aanpak

De Gezonde School-aanpak is het hart van het programma Gezonde School. De aanpak helpt scholen om integraal, planmatig en structureel te werken aan de gezondheid van leerlingen en een gezonde schoolomgeving. Binnen het project Onderhoud en doorontwikkeling aanpak wordt er gewerkt aan het actueel houden van de Gezonde School-aanpak, zodat de aanpak aansluit aan bij de wensen, behoeften van de doelgroep en wat er al gebeurt in de praktijk en goed (wetenschappelijk) is onderbouwd. In samenwerking met de projecten Deskundigheidsbevordering en Digitale ondersteuning wordt de informatie ontsloten voor de scholen en professionals, zodat scholen zelfstandig aan de slag kunnen gaan.

De volgende doelstelling is opgenomen in het programmaplan Gezonde School 2017-2020:

- *Aanpak Gezonde School is aangepast en verbeterd naar aanleiding van recente wetenschappelijke inzichten over wat werkt in gezondheidsbevordering en ontwikkelingen in het onderwijs en het gezondheidsdomein, zoals Onderwijs2032, positieve gezondheid, Jong Leren Eten en depressiepreventie onder jongeren.*
 - In 2017 is de Gezonde School-aanpak verder in kaart gebracht en doorontwikkeld. De wetenschappelijke basis is versterkt d.m.v. literatuuronderzoek en via de aansluiting bij het netwerk voor kennis en kunde (SHE-netwerk, ZonMW, Landelijke initiatieven, Landelijk Overleg Thema-instituten (LOTi)).
 - Om de aansluiting tussen Gezonde School, onderwijs en gezondheidsdomein te verbeteren is er een nieuwe samenwerkingsstructuur met de LOTi partners ingericht. Om de aansluiting bij de praktijk en te verbeteren is een scholenpanel opgestart. Een ander traject om de aansluiting van Gezonde School met de doelgroep te verbeteren was gericht op ouderbetrokkenheid.

Status:

Er zijn in 2017 verschillende activiteiten uitgevoerd om ervoor te zorgen dat de Gezonde School-aanpak is gebaseerd op actuele kennis en aansluit bij de behoeften van de praktijk. Omdat de doelstelling voor de periode 2017-2020 is geformuleerd kunnen we niet vaststellen in hoeverre de doelstelling voor 2017 is behaald. Komende jaren zal er verder worden gewerkt aan de doelstelling van 2017-2020, waarbij de actualisatie van Gezonde School-aanpak centraal staat.

2.2 Ondersteuningsaanbod

Het project Ondersteuningsaanbod ondersteunt scholen bij het werken volgens de Gezonde School-aanpak. Het ondersteuningsaanbod bestaat uit het Gezonde School-pakket: een financiële vergoeding van 3000 euro, die gebruikt kan worden om een Gezonde School-coördinator in te kunnen zetten, voor de aanschaf of uitvoering van erkende Gezonde School-activiteiten en/of het aanvragen van een themacertificaat van het vignet Gezonde School. Daarnaast ontvangt elke Gezonde School-coördinator scholing en wordt er voor elke schoollocatie 10 uur beschikbaar gesteld voor begeleiding en advies van een Gezonde School-adviseur. Binnen het Gezonde School-pakket valt ook het Schoolgezondheidsprofiel.

Scholen konden tussen 15 maart en 15 mei ondersteuningsaanbod aanvragen voor het schooljaar 2017-2018. Vanuit de Hartstichting en het programma Jong Leren Eten (EZ) zijn extra financiële middelen beschikbaar gesteld voor de ondersteuning van scholen op het thema Voeding. En vanuit CGL waren resterende middelen vanuit 2016 beschikbaar voor de overige thema's. Hierdoor konden 200 scholen extra ondersteund worden in 2017.

Bij de toekenning werd de volgende volgorde toegepast:

1. Er is voorrang verleend aan scholen in de prioritaire doelgroepen.
2. Scholen die werken aan het thema Voeding, gevolgd door Bewegen en Sport of Roken-, alcohol- en drugspreventie.
3. Nieuwe deelnemende scholen (locaties), scholen die in de afgelopen ondersteuningsrondes nog geen aanvraag toegekend hebben gekregen.

De volgende doelstellingen voor het Ondersteuningsaanbod zijn opgenomen in het programmaplan Gezonde School 2017-2020:

- *In 2020 heeft 17% (1650) van de scholen (locaties) gebruik gemaakt van het ondersteuningsaanbod Gezonde School. Dit betreft 1303 po-scholen, 243 vo-schoollocaties en 104 mbo-schoollocaties.*
 - *Elk schooljaar worden er van 550 schoollocaties aanvragen voor het Gezonde School-pakket gehonoreerd.*
 - In 2017 zijn mede door extra financiële middelen van de Hartstichting en het programma Jong Leren Eten 745 scholen ondersteund. In totaal zijn er 482 po, 186 vo en 77 mbo scholen ondersteunt.
- *Het ondersteuningsaanbod heeft prioritaire groepen bereikt: a) scholen met leerlingen uit gezinnen met een lage SES, bijvoorbeeld in wijken met een lage SES, vmbo kader en mbo niveau 1 en niveau 2 en b) scholen voor speciaal onderwijs.*
 - In totaal viel ruim de helft (55%) van de scholen die toekenning hebben gekregen onder één van de prioritaire doelgroepen van het ondersteuningsaanbod. Dit waren 241 po scholen uit lage SES wijken (SCP SES score 7 t/m 10), 117 so en vso scholen, 28 vo

scholen met doelgroep vmbo basis/kader en 23 mbo scholen met doelgroep entree/niveau 2.

Overige resultaten:

- Er zijn in totaal ongeveer 80% van de aanvragen vanuit het po, 80% van de aanvragen uit het vo en 90% van het aantal aanvragen uit het mbo toegekend.
- Er is vooral ondersteuningsaanbod aangevraagd op de thema's Voeding, Bewegen en Sport en Roken. Deze hadden voorrang voor toekenning en waren benoemd als sectorspecifieke thema's. Voor po waren de meeste aanvragen voor Voeding, Bewegen en Sport en Welbevinden. Voor vo en mbo werden de meeste aanvragen gedaan voor de thema's Voeding, Bewegen en Sport en Roken, alcohol- en drugspreventie.
- Alle scholen in het ondersteuningsaanbod hebben advies op maat van de Gezonde School-adviseur en scholing voor de Gezonde School coördinator aangeboden gekregen. Het gebruik hiervan en de manier waarop de financiële vergoeding van het ondersteuningsaanbod door de scholen is ingezet wordt nog nagevraagd bij de evaluatie van het ondersteuningsaanbod '17-'18 in 2018.

Status:

De doelstelling voor het aantal ondersteunde scholen is behaald. Bij de toekenning is voorrang gegeven aan scholen die onder de prioritaire doelgroepen vallen. Alle scholen uit de prioritaire doelgroepen die een aanvraag hebben gedaan, hebben ondersteuning toegekend gekregen. In totaal was 55% van de ondersteunde scholen afkomstig uit de prioritaire doelgroepen.

2.3 Het vignet Gezonde School

Het vignet is een landelijke standaard met minimum eisen. Deze standaard bestaat uit kwaliteitscriteria die zijn opgesteld door deskundigen; experts op het gebied van voeding, bewegen en sport of één van de andere thema's van Gezonde School. Het vignet Gezonde School is voor (bijna) alle thema's in het po, vo en mbo aan te vragen. Het aanvragen van een vignet is op vrijwillige basis en een manier om aan de ouders, omgeving en scholieren te laten zien waar de school voor staat. Na de toekenning van een themacertificaat wordt er steekproefsgewijs audits uitgevoerd. Het vignet Gezonde School draagt er aan bij dat scholen integraal, structureel en planmatig met de Gezonde School-aanpak werken en zelfstandig met Gezonde School aan de slag kunnen.

De volgende doelstellingen zijn opgenomen in het programmaplan Gezonde School 2017-2020:

- *Er zijn jaarlijks ongeveer 650 aanvragen afgehandeld. Deze schatting is gebaseerd op het aantal 'reguliere' aanvragen uit de eerste helft van 2016 en het aantal te verwachten aanvragen op basis van het ondersteuningsaanbod in 2016.*

- In totaal zijn er eind 2017 1289 scholen met een vignet Gezonde School: 985 (po), 216 (vo) en 88 (mbo)(zie tabel 2). Alle scholen met een vignet hebben bij elkaar 1671 themacertificaten behaald. Hierbij is de verdeling als volg: 1280 (po), 278 (vo) en 113 (mbo). Hierbij gaat het om geldige themacertificaten, de inmiddels verlopen themacertificaten zijn niet meegerekend. Eind 2017 zijn er 113 scholen met een vignet in het speciaal onderwijs, verdeeld over 83 so scholen en 30 vso scholen. De so scholen hebben in totaal 117 themacertificaten behaald en de vso scholen 36 themacertificaten.
- In 2017 zijn er 224 scholen bijkomen met een vignet (zie tabel 2). Het aantal scholen met een vignet is in 2017 gestegen met 178 in het po, 38 in het vo en 8 in het mbo. In 2017 zijn er 335 themacertificaten bijgekomen.

Tabel 1 Aantal scholen met een vignet Gezonde School

Onderwijssector	Totaal aantal scholen in Nederland*	Aantal (%)	Aantal (%)
		Scholen met een vignet Jan 2017	Scholen met een vignet Dec 2017
po	7261	807 (11%)	985 (14%)
vo	1344	178 (13%)	216 (16%)
mbo	600	80 (13%)	88 (15%)
Totaal	9205	1065 (12%)	1289 (14%)

* De cijfers van het totaal aantal scholen in Nederland komt uit het Kompas Gezonde School, december 2015.

- *Er zijn jaarlijks ongeveer 70 audits uitgevoerd. Deze schatting is gebaseerd op het aantal te verwachte themacertificaten in 2016.*
Aan het begin van 2017 was het beoogde aantal audits 70, o.b.v. de capaciteit van één van de thema-instituten is dit bijgesteld naar 53. Er zijn 50 audits uitgevoerd en goedgekeurd, 3 audits konden niet plaatsvinden maar zullen in 2018 uitgevoerd worden.
- *In 2017 zijn de themavragenlijsten 'langs de meetlat' gelegd. Op basis hiervan zijn de vragenlijsten meer uniform opgebouwd, zowel qua inhoud als opbouw.*
 - Er is een 'Commissie meetlat' ingesteld met vertegenwoordigers vanuit de partners, GGDen, RIVM CGL en GGD GHOR Nederland als beheerder van het vignet. Deze commissie heeft de basisvoorwaarden voor po, vo en mbo doorontwikkeld. Voor het vo is een concept meetlat ontwikkeld, met als doel om meer samenhang tussen de criteria en vragenlijsten te creëren.

Status:

Eind 2017 zijn er 1289 scholen met een vignet Gezonde School. Deze scholen hebben gezamenlijk 1671 themacertificaten behaald. De meeste themacertificaten zijn behaald op de thema's Bewegen en sport, Voeding en Welbevinden.

In 2017 zijn er 224 scholen bijkomen met een vignet Gezonde School en er zijn 335 themacertificaten bijgekomen. In het programmaplan staat aangegeven dat er jaarlijks 650 aanvragen worden afgehandeld. In totaal zijn er 505 aanvragen afgehandeld. Dit gaat om nieuwe aanvragen en om verlengingen. Het aantal audits is begin 2017 naar beneden bijgesteld in verband met de capaciteit van

één van de thema-instituten. Er zijn uiteindelijk 3 audits minder uitgevoerd dan de beoogde 53, deze zullen alsnog plaatsvinden in 2018. De commissie meetlat heeft basisvoorwaarden en een concept meetlat (door)ontwikkeld. De aanpassing van de themavragenlijsten hierop heeft nog niet plaatsgevonden.

2.4 Deskundigheidsbevordering

Het project Deskundigheidsbevordering verzorgt de trainingen voor de Gezonde School-coördinator en de Gezonde School-adviseur en netwerk- en themabijeenkomsten. *De scholingen voor de Gezonde School-coördinator zijn regionaal georganiseerd en worden per schooltype aangeboden. De trainingen voor de Gezonde School-adviseur zijn landelijk georganiseerd en worden uitgesplitst naar basistrainingen en masterclasses voor de ervaren Gezonde School-adviseurs.*

De scholing van de Gezonde School-coördinator is onderdeel van het ondersteuningsaanbod. Deze scholing draagt er aan bij dat scholen zelfstandig aan de slag kunnen gaan volgens de Gezonde School-aanpak en zijn erop gericht dat scholen leren van elkaar. Vanuit het ondersteuningsaanbod worden ze hierbij ondersteund door de Gezonde School-adviseur. De scholing van de Gezonde School-adviseur draagt er aan bij dat de Gezonde School-adviseurs voldoende kennis en vaardigheden hebben voor het begeleiden van scholen. Ook dragen beide type trainingen en de netwerk- en themabijeenkomsten bij aan versterking van het netwerk, zodat scholen en partners elkaar weten te vinden.

De volgende doelstellingen zijn opgenomen in het programmaplan Gezonde School 2017-2020:

- *Voor alle 1650 scholen die gebruik maken van het ondersteuningsaanbod is er een deskundigheidsbevordering Gezonde School georganiseerd. Daarnaast kunnen deze scholen deelnemen aan een vervolgtraining Gezonde School met als doel 'verdieping kennis thema's Gezonde School'*
 - In 2017 hebben 745 scholen Ondersteuning toegekend gekregen en scholing aangeboden gekregen. In 2017 zijn 22 Gezonde School-coördinator trainingen aangeboden voor po, 7 trainingen voor vo en 1 training voor mbo. In totaal heeft in 2017 82% van de scholen die Gezonde School-ondersteuning ontvangt een Gezonde School-coördinator training gevolgd. In januari en februari 2018 zullen trainingen georganiseerd worden voor de overige 18%. Het totale bereik van de scholing zal in 2018 duidelijk worden. Er zijn geen vervolgtrainingen georganiseerd.
- *Voor alle Gezonde School-adviseurs zijn een basistraining, vervolgtraining en/of een themaworkshop rond Gezonde School georganiseerd.*
 - Er zijn 2 Gezonde School-adviseur basistraining voor Gezonde School-adviseur aangeboden. Daarnaast zijn 2 Gezonde School-adviseur masterclasses aangeboden voor po en vo en 1 Gezonde School-adviseur masterclass voor mbo.
- *Deelname aan bijeenkomsten van Lerende Netwerken Sport en Bewegen in de buurt is gestimuleerd.*
 - In totaal zijn er 4 workshops in 2017 verzorgd bij de bijeenkomsten Lerende Netwerken. Daarnaast is er op aanvraag van een GGD een incompany training georganiseerd.

Overige resultaten:

- Zowel de training voor de Gezonde School-coördinatoren en de Gezonde School-adviseurs zijn goed beoordeeld door de deelnemers. Vooral het uitwisselen van ervaringen en voorbeelden uit de praktijk werden gewaardeerd. De belangrijkste aanbeveling voor de Gezonde School-coördinator en de Gezonde School-adviseur trainingen is om beter aan te sluiten op het ervaringsniveau van de deelnemers (beginnend/ ervaren met de Gezonde School-aanpak).
- In plaats van netwerk- en themabijeenkomsten zal in 2018 een congres Gezonde School worden georganiseerd.

Status:

Er zijn in 2017 meerder scholingen voor Gezonde School-coördinatoren georganiseerd, maar nog niet alle Gezonde School-coördinatoren van scholen die ondersteuningsaanbod toegekend hebben gekregen hebben deelgenomen. Voor de Gezonde School-adviseurs zijn twee basistrainingen en 3 masterclasses gegeven, of hiermee alle Gezonde School adviseurs die behoefte hadden aan trainingen zijn bereikt is niet bekend. Verder zijn er vier workshops georganiseerd op bijeenkomsten van Lerende Netwerken Sport en Bewegen in de Buurt.

2.5 Digitale ondersteuning

Het project digitale ondersteuning bestaat o.a. uit beheer, redactie en doorontwikkeling van Gezondeschool.nl, loketgezondleven/school en sociale media.

Op deze manier draagt het eraan bij dat scholen zelfstandig aan de slag kunnen gaan volgens de Gezonde School-aanpak en dat er bij nieuwe scholen draagvlak voor het werken met de Gezonde School-aanpak ontstaat.

De volgende doelstellingen zijn opgenomen in het programmaplan Gezonde School 2017-2020:

- *Via de website GezondeSchool.nl zijn scholen op een digitale manier ondersteund bij het werken aan Gezonde School. De ondersteuning die scholen ontvangen via de website is afgestemd op de vraag van de school. Er zijn gemiddeld 2750 unieke bezoekers per week. Hiermee is een groot aantal scholen bereikt. Ook is het Leerplankader via Gezondeschool.nl te vinden.*
- *Het faciliteren en verduurzamen van het gebruik van de Gezonde School-aanpak, erkende Gezonde School-activiteiten en het vignet Gezonde School bij scholen waar al draagvlak voor Gezonde School is.*
 - Door het plaatsen van nieuwsberichten en het actief inzetten van social media is het aantal bezoekers naar de site stabiel gebleven. Gezondeschool.nl had een gemiddelde van 7.650 bezoekers per maand, 1930 unieke bezoekers per week. Via digitale ondersteuning is wekelijks aandacht besteed aan aansprekende voorbeelden van werken met de aanpak,

- Gezonde School-activiteiten, Gezonde School-thema's en behalen en behouden vignet. De bezoekers aan Gezondeschool.nl bekeken ruim 34.290 pagina's per maand.
- De vindbaarheid en aantrekkelijkheid website content is vergroot door de Search Engine Optimization (SEO)-richtlijnen aan te houden bij het opstellen van nieuwe content en fasegewijs bestaande content aan te passen. Ook is het waarmerk drempelvrij 2017, een keurmerk voor toegankelijkheid, behaald.
 - Eind 2016/ begin 2017 is een gebruikersonderzoek naar Gezondeschool.nl uitgevoerd onder een representatieve groep van 500 gebruikers. Aanbevelingen uit het gebruikersonderzoek zijn omgezet in een actieplan. Er is een vernieuwd concept voor de homepage en landingspagina's ontwikkeld en gepretest bij de gebruikers. Het beeldgebruik op gezondschool.nl is op advies van de gebruikers geanalyseerd en heeft geleid tot een nieuw voorstel beeldgebruik. Ten behoeve van de doorontwikkeling Gezonde School.nl is in samenwerking met Communicatie een kadernotitie afzenderschap opgesteld. Niet alle activiteiten die voor 2017 gepland stonden zijn doorgevoerd. Het doorvoeren van de gebruikerswensen is tijdelijk on hold gezet, om de doorontwikkelingen van de site beter aan te laten sluiten bij de recente ontwikkelingen in het programma. De tevredenheid met (onderdelen van) Gezondeschool.nl die zijn aangepast, is nog niet opnieuw gemonitord na het doorvoeren van deze aanpassingen.
 - Op de toolkitpagina's zijn de verzamelde online-materialen gebundeld en ontsloten. Deze toolkit ondersteunt scholen bij het werken met Gezonde School.
- *Het creëren van draagvlak voor de Gezonde School-aanpak, erkende Gezonde School-activiteiten en het vignet Gezonde School bij scholen die nog niet (structureel) werken aan Gezonde School (de early en late majority).*
 - Digitale ondersteuning is aangesloten bij relevante onderwijsontwikkelingen en programma's en heeft dit gekoppeld aan Gezonde-School content. Er is een Gezonde School-kalender ontwikkeld met relevante activiteiten van partners en thema-instituten, zodat kan worden aangesloten op actuele events. Informatie over het programma Jong Leren Eten is ontsloten op Gezondeschool.nl. Op de website Jonglereneten.nl is gezorgd voor een goede vertegenwoordiging van Gezonde School.nl. Daarnaast is advies en ondersteuning gegeven aan de werkgroep Ouderbetrokkenheid en is aandacht besteed aan Ouderbetrokkenheid bij lage SES. Andere prominente thema's waren: rookvrije schoolterreinen, depressie, gehoorschade, ondersteuningsaanbod, Gezonde School voor medewerkers MBO en Hoegezondisjouschool.nl. Het Leerplankader is ook op de site geplaatst.
 - Facebook en Twitter zijn ingezet om scholen te bereiken die al een Gezonde School zijn en hen in te zetten om andere scholen te inspireren. Facebook en Twitter zijn in 2017 opgenomen als integraal onderdeel van de digitale middelenmatrix. Facebook is nog steeds opkomend en heeft nu 700 volgers, er zijn 6000 volgers via Twitter.
 - De redacteurs van Digitale ondersteuning werken intensief samen met redacteurs van de Thema-instituten, Gezonde School-projecten en andere partners om bekendheid met een draagvlak voor Gezonde School te vergroten. In 2017 is met verschillende thema-instituten

samengewerkt om ervoor te zorgen dat de thema's op Gezondeschool.nl beter voor het voetlicht worden gebracht.

Status:

Er zijn in 2017 verschillende activiteiten op het gebied van Digitale ondersteuning uitgevoerd. Gezondeschool.nl, de website voor onderwijsprofessionals trok gemiddeld 7.650 bezoekers per maand, 1930 unieke bezoekers per week. Het aantal bezoekers van Gezondeschool.nl bleef stabiel ten opzichte van 2016. Het beoogde aantal unieke bezoekers van 2750 per week is nog niet behaald, maar op piekmomenten zoals de aanvraagperiode van het ondersteuningsaanbod zat het er ruim boven. Gezonde School heeft bijna 700 volgers op Facebook. Op Twitter zijn er ruim 6000 volgers. De inhoud van Gezondeschool.nl is geactualiseerd.

2.6 Communicatie

Het project Communicatie ondersteunt het programma Gezonde School met het creëren van bekendheid en draagvlak voor de Gezonde School-aanpak, erkende Gezonde School-activiteiten en het vignet Gezonde School bij po, vo en mbo-scholen. Daarnaast bouwt communicatie aan een sterk merk voor Gezonde School en houdt het zich bezig met het realiseren van samenhang in het informatieaanbod.

De volgende doelstellingen zijn opgenomen in het programmaplan Gezonde School 2017-2020:

- *Scholen kennen het ondersteuningsaanbod en weten hoe zij hier gebruik van kunnen maken. Er wordt extra ingezet op het bereiken van de prioritaire doelgroepen.*
- *Scholen weten hoe zij een themacertificaat van het vignet Gezonde School kunnen aanvragen.*
 - De voortgang op deze doelstellingen blijkt indirect uit de aanvragen voor het ondersteuningsaanbod en de themacertificaten van het vignet. In 2018 wordt bij de aanvraag van het ondersteuningsaanbod gevraagd hoe scholen bekend zijn met het ondersteuningsaanbod.
- *Met partners is afstemming en samenwerking bereikt in de communicatie, onder andere via de Werkgroep communicatie.*
 - Om te zorgen voor meer samenhang in het communicatie-aanbod is een conceptversie van het communicatiehandboek Gezonde School opgesteld en is een visiestuk merkbeleid in ontwikkeling.
 - Om (externe) communicatie in kaart te brengen en te versterken is een stakeholders-analyse uitgevoerd.
 - De Werkgroep communicatie heeft 6 keer plaats gevonden.
- *De projecten die onderdeel uitmaken van dit programma zijn via communicatie onder de aandacht gebracht bij scholen via een multimediale communicatie-strategie.*

- Er is 6x een digitale nieuwsbrief voor scholen verschenen met in totaal 4458 ontvangers.
- Er is 4x een Partnerupdate verschenen voor de samenwerkingspartners met in totaal 371 ontvangers.
- Er is in totaal zes keer deelgenomen aan beurzen/congressen.
- In 2017 zijn brochures uitgegeven, o.a. een Engelstalige samenvatting van het programma Gezonde School, flyers voor de Nationale onderwijstentoonstelling en inlegvellen per thema. Ook is de vignetfolder herdrukt.

Status:

Er is in 2017 aandacht besteed aan Gezonde School via nieuwsbrieven, beurzen en brochures. De communicatie binnen het programma Gezonde School is versterkt door de werkgroep en het huisstijlhandboek en het merkbeleid zijn in ontwikkeling. Om de externe communicatie te versterken is een stakeholder-analyse gedaan. Dat deze activiteiten hebben bijgedragen aan de bekendheid van Gezonde School blijkt indirect uit het aantal aanvragen voor het ondersteuningsaanbod en het vignet.

2.7 Samenhang en aansturing

Samenhang en aansturing zorgt voor interne verbinding en aansturing. Daarnaast zorgt Samenhang en aansturing voor een verbinding tussen het Gezonde School-programma en externe projecten en partners die actief zijn op het snijvlak van onderwijs en gezondheidsbevordering.

De volgende doelstellingen zijn opgenomen in het programmaplan Gezonde School 2017-2020:

- *Met relevante stakeholders zijn strategische gesprekken aangegaan om ontwikkelingen binnen het onderwijs en in het gezondheidsdomein te verbinden met Gezonde School.*
 - In 2017 is er een gezamenlijk plan uitgewerkt voor het optimaliseren van de samenwerking met de LOTi partners. De basis voor de samenwerking is gelegd na inventarisatie van de behoefte van beide partijen.
- *De vier betrokken Ministeries (VWS, OCW, EZ en SZW) zijn (on)gevraagd geadviseerd over samenhang in het beleid over Gezonde School en aanpalende onderwerpen.*
 - Er zijn in 2017 vijf voortgangsoverleggen en een bestuurlijk overleg geweest waarbij (o.a.) alle betrokken bestuurders aanwezig waren.
- *Samenhang tussen lokale en landelijke activiteiten rond Gezonde School is bevorderd o.a. doordat is ingezet op informatie-uitwisseling tussen lokale en landelijke partijen en door vanuit het programma Gezonde School in te zetten op het versterken van de lokale infrastructuur Gezonde School.*
 - De samenwerking is versterkt van met de aanpalende programma's JOGG, NL2025, Jong Leren Eten, Go Do en Misschien Chapter foundation, Koningsspelen, Nationaal Schoolontbijt, EU-schoolfruit. Met NL 2025 wordt samen vorm gegeven aan regiobijeenkomsten. 'De gezonde

generatie' van de Samenwerkende Gezondheidsfondsen, JOGG en Jong leren Eten bieden kansen om enerzijds de versterking van de gezamenlijke doelstelling te realiseren als de bestaande infrastructuur met verschillende functionarissen te optimaliseren. Met wethouders, lokale partijen en GGD-en wordt invulling gegeven aan de preventie van overgewicht.

- *Er zijn gesprekken gevoerd met lerarenopleidingen en andere relevante opleidingen om te bevorderen dat Gezonde School onderdeel wordt van het curriculum van lerarenopleidingen en andere relevante opleidingen.*
 - Er zijn verkennende gesprekken gevoerd met curriculum.nu over de mogelijkheid om Gezonde School op te nemen in het curriculum van scholen via het Leerplankader.
 - Er is afstemming geweest met de pabo over inhoud van het curriculum en Gezonde School-aanpak en over de competenties van de Gezonde School-leerkracht.
- *Er is meegedacht en afgestemd met de uitvoerders van het plan Gezonde Kinderopvang om samenhang tussen het plan Gezonde Kinderopvang en het plan Gezonde School te realiseren en te borgen.*
 - Met het programma Gezonde Kinderopvang is een plan van aanpak opgesteld voor de verbinding van beide programma's op inhoud en op een doorlopende lijn/continuïteit.
- *Partijen die onderzoek financieren en uitzetten (zoals ZonMW, Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek, VWS en OCW) zijn geadviseerd over de relevantie en toepasbaarheid van mogelijk te financieren onderzoeken.*
 - In 2018 opent ZonMW de subsidieronde voor evaluatieonderzoek naar de effecten van de Gezonde School-aanpak op schoolomgeving, leefstijl en gezondheid van leerlingen. Vanuit het programma Gezonde School is geadviseerd over onderzoeksvragen en randvoorwaarden.

Overige resultaten:

- Vanaf mei 2017 is er een programmaleider aangesteld voor het Gezonde School-programma.
- Eind 2017 is er een geaggregeerd Dashboard opgesteld (o.b.v. project Dashboards) voor het informeren van de Stuurgroep en onderlinge afstemming. Vanaf 2018 wordt dit 4 keer per jaar gedaan.
- Er zijn verschillende interviews gegeven voor vaktijdschriften en o.a. Alles is Gezondheid.
- Er is invulling gegeven aan de mogelijkheden van het programma i.r.t. het Preventieakkoord.
- In het Regeerakkoord is aangegeven dat er een Preventie-akkoord wordt afgesloten. Hierin wordt school benoemd als één van belangrijke settings voor preventie. In 2018 zal hier vanuit Gezonde School actief invulling aan worden gegeven.

Status:

Voor alle stakeholders die benoemd zijn in de doelstellingen is er afstemming geweest om de samenwerking te versterken. Er zijn stappen gezet om Gezonde School op te nemen in het curriculum van lerarenopleidingen en in het Leerplankader. Met verschillende aanpalende programma's is afstemming en wordt nauw samengewerkt.

Om de aansturing binnen het programma Gezonde School verder vorm te geven is er onder andere een Dashboard opgesteld. Op basis van dit Dashboard zijn een aantal aandachtspunten geïdentificeerd en de vervolgtacties zijn opgenomen in het jaarplan 2018.

2.8 Monitoring en evaluatie

Het project monitoring en evaluatie heeft als doel inzicht te geven in de voortgang en de kwaliteit van het Gezonde School-programma. Op basis van de gegevens wordt door de Stuurgroep Gezonde School jaarlijks gereflecteerd op de keuzes die bij het opstellen van het programma worden gemaakt. De Monitoring en evaluatie draagt bij aan de doorontwikkeling van de Gezonde School-projecten en het programma.

De volgende doelstellingen zijn opgenomen in het programmaplan Gezonde School 2017-2020:

- *De voortgang van de inspanningen voor de doelen van programma Gezonde School 2017-2020 zijn jaarlijks vastgelegd.*
 - In 2017 is een plan van aanpak voor monitoring is opgesteld met per project indicatoren die gemonitord worden [4].
 - Het Gezonde School-monitoringsmodel is ontwikkeld, dat inzicht geeft in de samenhang tussen de verschillende activiteiten en de manier waarop de projectdoelen samenhangen met de strategische doelen van het programma.
 - De indicatoren voor het meten van de voortgang op de Gezonde School pijlers, voor scholen in het ondersteuningsaanbod, moeten nog ontwikkeld worden.
- *Jaarlijks wordt binnen de Stuurgroep Gezonde School gereflecteerd op de keuzes die bij het opstellen van dit programma zijn gemaakt.*
 - De Jaarrapportage Gezonde School 2017 is opgesteld en kan door de Stuurgroep Gezonde School gebruikt worden voor de reflectie over het programma.

Status:

In 2017 is het Gezonde School-monitoringmodel en het plan van aanpak opgesteld [4]. De indicatoren voor het meten van de voortgang op de Gezonde School-pijlers, voor scholen in het ondersteuningsaanbod, moeten nog ontwikkeld worden. De informatie over de indicatoren is verwerkt in de jaarrapportage 2017. Ook zijn er in overleg met de projectleiders en via de dashboards

aanbevelingen opgesteld. Op basis hiervan kan de Stuurgroep reflecteren op het Gezonde School-programma.

Het programma Gezonde School is voortdurend in ontwikkeling, daarom worden de te monitoren indicatoren en het Gezonde School monitoringsmodel één keer per jaar geüpdatet.

Literatuur

1. Gezonde School. Gezonde School programma 2017-2020. 2016;
<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2016/12/13/gezonde-school-programma-2017-2020>.
2. Gezonde School. 2017; <https://www.gezondeschool.nl/>.
3. Sociaal en Cultureel Planbureau. Statusscores. 2017;
[https://www.scp.nl/Onderzoek/Lopend onderzoek/A Z alle lopende onderzoeken/Statusscores](https://www.scp.nl/Onderzoek/Lopend Onderzoek/A_Z alle lopende onderzoeken/Statusscores).
4. RIVM, Plan van aanpak Monitoring Gezonde School 2017-2020. Versie 1.0. 2017.
5. TNO, Rapport voor ZonMW 'Voorstudie effect-onderzoek naar Gezonde School in Nederland',
[https://www.zonmw.nl/fileadmin/zonmw/documenten/Preventie/Opvoeding_en Onderwijs/Eiendrapportage Voorstudie effectonderzoek Gezonde School Nederland DEF.pdf](https://www.zonmw.nl/fileadmin/zonmw/documenten/Preventie/Opvoeding_en_Onderwijs/Eiendrapportage_Voorstudie_effectonderzoek_Gezonde_School_Nederland_DEF.pdf). Rapport nummer: R10338. 2017.

Bijlage 1. Organisatie van het programma Gezonde School en betrokken partijen

Samenwerkingspartners programma

Gezonde School

- GGD GHOR Nederland
- MBO Raad
- PO-raad
- RIVM
- VO-raad

Stuurgroep Gezonde School

In de Stuurgroep Gezonde School nemen deel:

- GGD GHOR Nederland
- Landelijk Overleg Thema-instituten (LOTi)
- MBO Raad
- PO-raad
- RIVM
- Samenwerkende Gezondheidsfondsen (SGF)
- VO-raad

Ministeries

Onderstaande ministeries zijn de opdrachtgevers van het programma Gezonde School:

- Economische Zaken en Klimaat (EZ)
- Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW)
- Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW)
- Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), coördinerend opdrachtgever

De onderstaande organisaties dragen inhoudelijk bij aan Gezonde School:

- Koninklijke Vereniging voor Lichamelijke Opvoeding (KVLO)
- Landelijk centrum Hygiëne en veiligheid
- Nationale hoorstichting
- NOC*NSF
- Stichting School en veiligheid

LOTi

- Kenniscentrum Sport
- Pharos
- RutgersWPF
- Soa Aids Nederland
- Trimbos-instituut
- VeiligheidNL
- Voedingscentrum

Samenwerkende GezondheidsFondsen (SGF)

Onderstaande fondsen dragen inhoudelijk bij aan Gezonde School:

- Hartstichting
- KWF Kankerbestrijding
- Longfonds

Verder nemen de onderstaande fondsen deel aan het SGF:

- Aids Fonds
- Alzheimer Nederland
- Diabetes Fonds
- Epilepsiefonds
- Fonds Psychische Gezondheid
- Fonds verstandelijk gehandicapten
- Hersenstichting
- Johanna Kinderfonds
- Maag Lever Darm Stichting
- Nederlandse Brandwonden Stichting
- Nederlandse Cystic Fibrosis Stichting
- Nierstichting
- Prinses Beatrix Spierfonds
- Reumafonds
- Revalidatiefonds
- Stichting ALS
- Stichting MS Research
- Trombosestichting

Onderzoek

- ZonMW
- TNO

Aanpalende programma's

Onderstaande programma's hebben overlap met Gezonde School op doelstellingen, opdrachtgevers en doelgroepen:

- Alles is Gezondheid
- ECO-schools
- Gezond HBO
- Gezonde Kinderopvang
- GoDO
- Jeugdsportfonds
- JOGG
- Jong leren Eten
- Koningsspelen
- Krajicek foundation
- Missing Chapter Foundation
- Nationaal Actieplan Groenten en fruit
- Nationaal Programma Preventie
- Nationaal School Ontbijt
- NL2025

Vanuit onderwijs

- Nationaal expertisecentrum leerplanontwikkeling (SLO)
- Opleidingen (pabo, ALO)

Internationaal

- SHE netwerk